

Obsah

1	Metodologický postup konstrukční optimalizace	7
1.1	Úvod	7
1.2	Charakteristika návrhu konstrukce	9
1.3	Metodologický postup konstrukční optimalizace	10
1.3.1	Technická formulace konstrukčních cílů, I.–IV. fáze metodologického postupu konstrukční optimalizace	11
1.3.2	Poznání vnějších podmínek – fáze I.	12
1.3.3	Stanovení kritérií určení optima – fáze II.	12
1.3.4	Specifikace formy a volba návrhových proměnných – fáze III.	13
1.3.5	Stanovení vedlejších podmínek – fáze IV.	15
1.3.6	Sestavení matematického modelu fyzikálně zjednodušené technické úlohy – fáze V.	16
1.3.7	Vlastní optimalizace	18
1.3.8	Výběr vhodné matematické optimalizační metody a formalizace extrémální úlohy – fáze VI.	18
1.3.9	Matematické řešení formalizované extrémální úlohy – fáze VII.	19
1.3.10	Technická interpretace získaného řešení – fáze VIII.	19
2	Základy matematické teorie optimalizace	21
2.1	Úvod do matematické teorie optimálních procesů	21
2.1.1	Klasifikace (rozlišení) optimalizačních úloh dle charakteru	21
2.1.2	Obecně užívaná terminologie	22
2.1.3	Popis obrátů transformujících extremalizační úlohy jistého tvaru do tvaru jiného – pro výpočet vhodnějšího	23
2.2	Obecné principy výpočtu extrémů funkcí	24
3	Iterativní metody hledání extrému	31
3.1	Konvergence a chyba iterativních metod	32
3.1.1	Konvergence iteračních výpočetních postupů	32
3.1.2	Chyby a jejich měření	33
3.2	Iterační výpočetní postupy při vyšetřování volných extrémů	33
3.2.1	Jednorozměrná extremalizace	33
3.2.2	Vícerozměrná extremalizace	33
3.3	Iterační metody pro konvexní úlohy s vedlejšími podmínkami	36
3.3.1	Typy vedlejších podmínek	36
3.3.2	Vyhledávání vyhovujícího bodu	37
3.3.3	Konvexní programování	37

3.3.4	Penalizační a bariérové metody	37
3.3.5	Metody přípustných směrů	39
3.3.6	Metoda projekce gradientu	40
3.4	Sekvenční kvadratické programování	42
4	Evoluční programování	45
4.1	Genetické algoritmy	45
4.2	Simulovaný biologický růst	46
4.3	Simulované žíhání	46
4.4	Optimalizace rojení částic	46
5	Funkční optimalizace	47
5.1	Variační počet	47
5.2	Ilustrační příklad	50
6	Maximalizace tuhosti poddajných těles	53
6.1	Úloha o maximalizaci tuhosti	53
6.2	Maximalizace tuhosti při nejistém zatížení	59
7	Maximalizace tuhosti prutových konstrukcí	61
8	Metody a přístupy k optimalizaci topologie	75
8.1	Úvod do historie a názvosloví optimalizace topologie	75
8.2	Metody zobecněné optimalizace tvaru užívající MKP	76
8.2.1	Topologie tvořené izotropními pevnými či prázdnými elementy – ISE-topologie	76
8.2.2	Topologie tvořené anizotropními pevnými či prázdnými elementy – ASE-topologie	77
8.2.3	Topologie tvořené izotropními pevnými, prázdnými či pórovitými elementy – ISEP-, ISEC, ISECP-topologie	77
8.3	Metody řešení zobecněné optimalizace tvaru v případě ISE-topologií	78
8.3.1	Metoda SIMP	78
8.3.2	Metoda OMP	79
8.3.3	Metoda NOM	79
8.3.4	Metoda DDP	79
8.3.5	Další – nouzové – metody řešení úloh zobecněné optimalizace tvaru	79
8.3.6	Obecně	80
8.4	Bližší k metodám řešení optimalizace ISE-topologií, jejich výhody a nevýhody	80
8.4.1	Metoda SIMP	80
8.4.2	Ztráta fyzikální interpretace v metodě SIMP	81
8.4.3	Závislost výsledků metody SIMP na síti MKP	81
8.4.4	Neexistence řešení – špatná podmíněnost úlohy	81
8.4.5	Metoda OMP	81
8.4.6	SIMP vs. OMP	82
8.4.7	Metoda NOM	82
8.5	Historie metod optimalizujících ISE-topologie	82
8.5.1	Počátky optimalizace topologie – optimalizace dispozice	82
8.5.2	Počátky zobecněné optimalizace tvaru	83
8.5.3	Zrození metody SIMP	83

8.5.4	Spojení metody SIMP a metody DCOC	84
8.5.5	Období omezené popularity metody SIMP a její následné probuzení	84
8.6	Optimalizace topologie, tvaru a materiálu v pohledu matematika	84

Seznam definic a vět

2.1	Globální extrém	26
2.2	Lokální extrém	27
2.3	Kompaktní množina	28
2.4	Souřadnice bodu extrému	28
2.5	Nutná podmínka lokálního extrému	28
2.6	Bod není extrémem	29
2.7	Postačující podmínka extrému funkce	29
2.8	Metoda Lagrangeových multiplikátorů	30
2.9	O sedlovém bodě	31
2.10	Sedlový bod	31
2.11	Nezáporný sedlový bod	31
2.12	Theorem Kuhnův-Tuckerův	32
2.13	O Lagrangeových multiplikátorech pro hladké úlohy s rovnostmi a nerovnostmi	33
2.14	Postačující podmínka extrému pro hladké úlohy s rovnostmi a nerovnostmi	33
3.1	Hodnotící funkce	36
3.2	Konvergence obrazů zobrazení P	36
3.3	Lineární a superlineární konvergence	36
3.4	Konjungované vektory	38
3.5	Konvergence metody konjungovaných směrů	38
3.6	Konvergence penalizační metody	41
3.7	Přípustný směr	43

Seznam obrázků

1.1	Základní forma referenční oblasti	16
1.2	Základní forma referenční oblasti s naznačením možných prvků	19
1.3	Řešení s naznačením prvků	23
3.1	Gradient a aktivní část hranice přípustné oblasti	45
3.2	Ortogonální projekce v rovinném případě	47
5.1	Zadání ilustračního příkladu	54
5.2	Průběh vnitřních silových účinků vyvolaných daným zatížením	55
5.3	Tvar tloušťkové funkce	56
7.1	Základní rámec uvažované prutové soustavy	65
7.2	Rovnováha styčného bodu	66
7.3	Vyjádření prodloužení prvku	72
8.1	Úloha představující IISE-topologii: (a) návrhová oblast pokrytá MKP sítí, (b) nepřípustné řešení, (c) optimální řešení, (d-f) přípustná avšak neoptimální řešení	79
8.2	Příklad ASE-topologie	79
8.3	Příklad ISEP-topologie s elementy tvořenými mikrolamináty druhého řádu	80